

RUSKO V 19. STOROČÍ

- **žandár Európy** – strážca poriadku : **Svätá aliancia (Prusko, Rakúsko, Rusko)**
- **mocenské ambície – rozširovanie územia** / ochrana a šírenie pravoslávia/ - **neúspech**
- cieľ – **úžiny Bospor a Dardanely** ↔ spor s **Osmanskou ríšou** / Fr.,VB / - **Krymská vojna**

Rusko sa snažilo posilniť svoje mocenské pozície na Balkáne na úkor Turkov.

- **Krymská vojna** / 1853 – 1856 / **porážka Ruska**
- **1856** – Mierová konferencia v Paríži
- **hospodárska zaostalosť Ruska za západnou Európou**
- **Príčiny** ↔ **nevoľníctvo, samoderžavie**
↔ **nutnosť reforiem**

CISÁRI: ALEXANDER II.

Reformná činnosť Alexandra II.

- **doprava:**
  - dobudovaná železničná a cestná sieť
- **hospodárska a sociálna reforma:**
  - 1860 - štátna banka na financovanie pôžičiek zo zahraničia
  - 1861 - zrušenie nevoľníctva - obyvateľstvo získalo osobnú slobodu, právo voľného pohybu, vlastníctvo

nehnuteľnosti, ale nie pôdu. Aj naďalej nemal roľnícky stav politické práva, za prenájom museli obrábať statkárom pôdu, čím sa v podstate zachovali robotné povinnosti.

- Správna (územná) reforma:

ALEXANDER

- 1864 - zriadené na vidieku zemstvá - volené obecné rady s právomocou rozhodovať o miestnych hospodárskych, vzdelávacích a osvetových, prípadne svojpomocných a charitatívnych záležitostiach
- 1867 - 18. októbra predal Aljašku - Spojené štáty kúpili Aljašku za 7,2 miliónov vtedajších amerických dolárov
- 1870 - v mestách vytvorené dумы - samosprávne orgány

- Súdnictvo:

- 1864 - zákon rovnosti obyvateľov pred zákonom, právo na verejné pojednávanie, možnosť odvolať sa proti rozsudku

- Reforma novín a časopisov:

- zrušenie cenzúry

- Armáda:

- zavedená vojenská povinná služba (od 20 rokov)

- Školstvo:

- zavedené štátne školy
- povinná školská dochádzka

- Cirkevná reforma:

- štátne náboženstvo - pravoslávie

ALEXANDER

- Bol naňho spáchaný atentát (1881)

ALEXANDER III.

- Nebol obľúbený - nemal rád otca, konzervatívne tradičné hodnoty, zástanca neobmedzenej absolutistickej vlády
- Zrušenie reforiem (okrem zrušenia nevoľníctva) - poradenstvo ministrov - Dmitrij A. Tolstoj (kultúra, vnútro), K. Podjedonoscev (dlhoročný prokurátor tzv. Svätej synody, ktorá kontrolovala činnosť pravoslávnej cirkvi v Rusku) a konzervatívny novinár Michail Katkov

- Neochota riešiť problémy, priemerná inteligencia, dánska manželka, liberalizmus považoval za odporný
- Liberálnu tlač považoval za prašivú
- Priklonil sa k VB a Francúzsku (Alexander II bol naklonený k Nemecku) - Spojenecká vojenská aliancia medzi Francúzskom a Ruskom - 1893
- “Ani mu ani be”
- Mierotvorca - udržanie mieru v krajine, nepúšťal sa do vojen ani do územných rozmachov
- Horlivý kresťan, propagoval pravoslávie (užitočný nástroj rusifikácie)
- Antiseminista - Židov nemal v láske a inicioval niekoľko protižidovských zákonov (májové zákony z roku 1882, ktorým sa zakazovalo ich usadenie sa na vidieku a tiež zastávanie niektorých profesií; Židia v Rusku v 19. storočí mohli žiť len západne od Pskovskej, Smolenskej, Oriolskej a Charkovskej gubernie, teda na území dnešnej Litvy, Bieloruska, východného Poľska a Ukrajiny)
- Prísne kontrolované politické aktivity ruskej inteligencie
- Tresty - smrť (atentátnici) - 1887 bol za prípravu atentátu na cára napríklad popravený Alexander Ulianov, brat Vladimíra Iljiča Lenina, v inom prípade vyhnanctvo na sibír
- Zomrel na nefritídu

MIKULÁŠ II.

- Syn Alexandra III, manželka Alexandra Fjodorovna - vnučka kráľovnej Viktórie (milienka balerína)
- 4 dcéry, 1904 sa narodil cárovič Alexej Nikolajevič (hemofília - Alexandra bola prenášačka)
- Mikuláš mal miernu povahu, obdivoval otca, presadzoval absolutizmus, nerozhodný, neschopný riešiť závažné problémy
- Rusko-japonská vojna - 1904/5 - neúspech Ruska
- Obyvatelia boli nespokojní s sociálnymi, hospodárskymi a ekonomickými podmienkami v krajine - prvá ruská revolúcia (zhoršenie pozície cára) - prijatie ústavy a parlamentu - vznik Štátnej dumy - Októbrový manifest 1905
- Mikuláš II podporoval kontrarevolučné a spiatočnícke hnutia (radikálny černosotenci)
- Rusko držalo ochrannú ruku nad Srbskom (atentát na Ferdinanda d'Este - Rakúsko-Uhorsko vyhlásilo ultimátum - začiatok I. Svetovej vojny)

- Február 1917 - nepokoje v Petrohrade - otvorená revolúcia - FEBRUÁROVÁ REVOLÚCIA (cár bol na fronte v Bielorusku, požadoval upokojenie nepokojov násilím), Generál Alexejev ho varoval pred detailami („potlačenie nepokojov násilím je za súčasných podmienok nebezpečné a povedie Rusko a armádu k smrti“)
- Mikuláš II oznámil svoju abdikáciu v prospech svojho syna Alexeja - regent Michail Alexandrovič (brat cára) - Mikuláš ale svoje rozhodnutie zmenil v prospech brata - Michail neprial (obavy nepokojov) - 1917
- výkonný výbor Petrohradského soviету sa rozhodol zatknúť cára a jeho rodinu, skonfiškovať majetok (5 mesiacov držaní v Carskom Sele) - kvôli tomu, že MII chcel ísť do VB
- August 1917 boli prevezení do Toboľska (Sibír)
- Vytvorená dočasná vláda - vytvorená bolševikmi po októbrovej revolúcii - rozhodli že budú súdiť Romanovcov v Moskve (zmena plánu - skončili v Jekaterinburgu)
- Bolševici sa báli že sa Romanovci dostanú na slobodu
- 17.7.1918 - poprava celej rodiny so služobníctvom bez súdu
- Krvavá nedeľa
- Grigorij Rasputin - milenec cárovnej a leičiteľ Alexeja

MIKULÁŠ